

SEMINÁŘ Z ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY

Čtyřletý studijní cyklus (3. / 4. roč.) a vyšší stupeň osmiletého cyklu (septima / oktáva)

Charakteristika předmětu

Seminář z českého jazyka a literatury je zaměřen na prohloubení poznatků z oblasti mateřského jazyka, domácí i světové literatury a slouží k rozvoji znalostí a dovedností žáků se zájmem o vysokoškolské studium jazykovědných a příbuzných oborů. Pozornost je věnována historickému vývoji jazyka, jazykovědě, všestrannému rozboru textu, komunikačním dovednostem, kritickému hodnocení textů různých funkčních stylů, literatuře okrajových druhů, filmu či současné české a světové literatuře. Seminář není určen k opakování maturitních témat.

Organizační a časové vymezení

Seminář je realizován jako samostatný vyučovací předmět ve 4. (popřípadě 3. až 4.) ročníku a odpovídajících ročnících osmiletého cyklu s dotací dvě hodiny týdně dle učebního plánu: 0 – 0 – 0 – 2 (popřípadě 0 – 0 – 2 – 2).

Realizovaná průřezová témata a mezipředmětové vztahy

V rámci předmětu Český jazyk a literatura jsou realizovány některé tematické okruhy průřezových témat Mediální výchova (MV), Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS), Osobnostní a sociální výchova (OSV), Environmentální výchova (EV) a Multikulturní výchova (MKV). Jejich konkrétní vstupy jsou uvedeny v obsahu předmětu spolu s mezipředmětovými vztahy.

Výchovné a vzdělávací strategie

Seminární výuka podporuje rozvíjení a utváření klíčových kompetencí zejména následujícími postupy:

- učitel vede žáky k tomu, aby získali schopnost vyjadřovat se kultivovaně, jazykově správně, jasně a výstižně, s ohledem na funkci a cíl projevu
- učitel vybírá a předkládá žákům vhodné texty, motivuje je k četbě, podněcuje je k respektování tradic a k vytváření pozitivních postojů k uměleckým dílům
- učitel vede žáky k práci s různými typy textů; na základě získaných poznatků provádějí žáci analýzu, učí se zobecňovat a formulovat závěry
- učitel zadává k diskusi taková témata, v nichž žáci otevřeně vyjadřují svůj názor podpořený logickými argumenty a učí se tolerovat mínění jiných
- učitel organizuje pro žáky pravidelné návštěvy divadelních a filmových představení, seznamuje je s nejnovějším děním v kultuře
- žáci se učí pracovat s různými zdroji informací (slovníky, encyklopedie, jazykové příručky, internet ...), učí se informace třídit a spojovat je do širších významových celků
- učitel vede vhodným výběrem témat i literárních ukázek žáky k tomu, aby při interpretaci textů a při psaní slohových prací uplatňovali nejen základní myšlenkové operace, ale i fantazii a kreativitu

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Seminář z českého jazyka a literatury – 4. ročník (popř. 3. a 4. ročník)

Hodinová dotace – 2 hodiny týdně

Očekávané výstupy z RVP	Školní očekávané výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy a průřezová témata
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • je vnímavý k různým druhům textu, dokáže dešifrovat užití adekvátních prostředků a při tvorbě vlastního textu volí vhodné výrazové prostředky • v písemném i v mluveném projevu volí prostředky podle jejich slohotvorného rozvrstvení, podle jejich funkce a ve vztahu k dané situaci, kontextu a adresátovi • při interpretaci literárního textu ve všech jeho kontextech uplatňuje výrazně prohloubené znalosti o struktuře literárního textu, literárních žánrech a literárně vědných termínech • postihne smysl textu, vysvětlí důvody a důsledky různých interpretací téhož textu, porovná je a zhodnotí je • samostatně interpretuje dramatické, filmové a televizní zpracování literárních děl • na konkrétních příkladech popíše specifické prostředky básnického jazyka a objasní jejich funkci v textu 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pochopí zaměření jednotlivých jazykovědných a literárních disciplín • je schopen provést všestranný rozbor textu, dokáže charakterizovat jednotlivé prostředky především z hlediska jejich funkčnosti • podle specifických rysů určí příslušnost textu k funkčnímu stylu • určí konkrétní slohový útvar • samostatně vytvoří požadovaný útvar daného funkčního stylu • odhalí smysl použití různých jazykových prostředků, syntaktických konstrukcí a kompozičních postupů • rozlišuje jazykové prostředky a dokáže je vhodně použít v souladu s komunikační strategií • uvědomuje si působení nonverbálních prostředků a interpretuje je v řeči • rozeznává manipulativní komunikaci a dovede se jí bránit 	<ul style="list-style-type: none"> • historický vývoj jazyka • vývoj jazykovědy • všestranný rozbor textu • komunikační výchova – zásady správné komunikace verbální i nonverbální • samostatné vytváření ústních i písemných projevů • kritické hodnocení textů různých funkčních stylů • literatura a film – srovnání předlohy a filmového zpracování 	<p>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – seznámení s kulturou různých evropských i mimoevropských národů</p> <p>AJ, NJ – klasická i současná literatura anglicky a německy mluvících zemí</p> <p>Mediální výchova – literární x televizní verze díla, práce s literárními kritikami a recenzemi, kritické hodnocení často zjednodušujících pohledů na literární dílo, vliv médií na utváření názorů, média a popularita – ZSV, AJ, NJ</p> <p>IVT – vyhledávání a zpracování odborných informací</p>

<ul style="list-style-type: none"> • <i>tvořivě využívá všech dostupných informací, kriticky je třídí a vyhodnocuje</i> • <i>získané schopnosti a dovednosti tvořivě využívá</i> • <i>shrne a utřídí si získané poznatky o jazyce i literatuře</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • vytváří samostatná řečnická vystoupení • prokáže schopnost užít nabytých poznatků a komunikačních dovedností v praxi • interpretuje literární dílo podle tří plánů • najde znaky daného žánru na textu • správně užívá literárněvědné termíny • porovná různé interpretace textu, rozhodnutí zdůvodní • porovná podobná díla, formuluje shody a rozdíly • interpretuje dramatické, filmové, televizní zpracování literárního díla, porovná je s předlohou, najde shody a rozdíly 	<ul style="list-style-type: none"> • okrajové druhy literatury • současná česká a světová literatura 	
---	---	--	--